

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească”? Care sunt drepturile și obligațiile titularului răspunderii părintești?

Copilul se află în custodia părinților săi până la împlinirea majoratului.

Custodie înseamnă dreptul și obligația părinților de a avea grijă de copil și de bunurile acestuia și de a reprezenta copilul în relațiile sale personale și patrimoniale.

A avea grijă de un copil înseamnă îngrijirea, supravegherea acestuia și dreptul de a stabili locul său de reședință.

Îngrijirea copilului înseamnă întreținerea acestuia, și anume asigurarea de hrană, îmbrăcăminte, locuință și asistență medicală, oferirea de îngrijire și educația și creșterea acestuia (asigurarea dezvoltării fizice și psihice, având în vedere personalitatea acestuia, capacitățile și interesele sale în măsura în care este posibil, precum și pregătirea copilului pentru activități utile din punct de vedere social).

Supravegherea copilului înseamnă protejarea siguranței copilului și prevenirea oricărui risc din partea unor părți terțe. Dreptul de a decide asupra locului de reședință al copilului înseamnă alegerea geografică a locului de reședință, precum și alegerea locuinței.

Îngrijirea bunurilor copilului înseamnă menținerea și utilizarea bunurilor copilului în vederea conservării și a sporirii valorii acestora.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

Părinții care locuiesc împreună exercită în comun custodia părintească. În cazul în care părinții sunt separați, custodia părintească comună continuă.

Îngrijirea și supravegherea copilului sunt exercitate de către părintele cu care locuiește copilul. Părinții iau decizii în comun în ceea ce privește aspectele care pot avea un impact semnificativ asupra dezvoltării copilului.

3 Dacă părinții nu sunt capabili sau nu vor să-și exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor ?

În cazul în care sănătatea sau viața copilului este pusă în pericol ca urmare a culpei părintelui (din cauza unui comportament intenționat sau din neglijență) sau părintele abuzează de drepturile sale sau nu reușește să-i ofere copilului îngrijire și supraveghere, punând astfel în pericol dezvoltarea fizică, psihică sau morală a acestuia, instanța poate priva părintele de dreptul de custodie.

Atunci când privează un părinte de custodie, instanța transferă copilul în custodia separată a celui alt părinte. În cazul în care custodia exercitată de celălalt părinte nu poate proteja în mod adecvat copilul de pericol sau în cazul în care ambii părinți sunt privați de custodie, instanța însărcinează instanța de dreptul familiei cu asigurarea îngrijirii copilului în afara locuinței familiei.

4 Dacă părinții divorțează sau se despart, cum se stabilește chestiunea răspunderii părintești pe viitor?

În cazul în care părinții sunt separați, custodia părintească comună continuă. Îngrijirea și supravegherea copilului sunt exercitate de către părintele cu care locuiește copilul. Părinții iau decizii în comun în ceea ce privește aspectele care pot avea un impact semnificativ asupra dezvoltării copilului. Dezacordurile părinților sunt soluționate de instanța de dreptul familiei, sub rezerva unor dispoziții contrare prevăzute de lege. Custodia părintească comună încetează atunci când se stabilește custodia separată a unui părinte în conformitate cu un acord încheiat între părinți sau cu o hotărâre judecătorească.

5 Dacă părinții încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalități trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Dacă părinții ajung la un acord privind chestiunea răspunderii părintești și îl pun în aplicare în mod voluntar, nu este necesar să se obțină aprobare de la nicio autoritate sau instanță.

6 Dacă părinții nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părintești, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanță?

În cazul unui litigiu, dezacordurile sunt soluționate de instanța de dreptul familiei. În cazul în care instanța de dreptul familiei nu este în măsură să soluționeze dezacordurile dintre părinți sau în cazul în care hotărârea instanței de dreptul familiei nu este executată, părinții se adresează instanței districtuale (sau instanței municipale).

7 Dacă părinții se prezintă în instanță, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

În cazul în care părinții se adresează instanței, aceștia solicită custodia comună sau custodia separată. În plus, dacă este necesar, judecătorul stabilește obligațiile de întreținere, locul de reședință etc. Un părinte cu custodie separată exercită custodia asupra copilului, care include dreptul de a acționa în numele copiilor în relațiile lor personale și patrimoniale și dreptul de a stabili locul de reședință al copilului. Fiecare părinte are obligația și dreptul de a menține o relație personală și un contact direct cu copilul. Această dispoziție se aplică, de asemenea, în cazul în care copilul este separat de familie sau nu locuiește împreună cu unul sau ambii părinți. Părintele care nu locuiește împreună cu copilul are dreptul de a primi informații cu privire la acesta, în special informații cu privire la dezvoltarea, sănătatea, realizările academice, interesele și condițiile de viață ale copilului. O dispută parentală privind custodia ar trebui să fie soluționată ținându-se cont de interesul copilului și solicitând opinia copilului, dacă acesta este capabil să o exprime.

8 Dacă instanța hotărăște că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

Un părinte care deține custodia separată a copilului are toate drepturile și obligațiile care rezultă din custodie. Părinții au obligația de a-și sprijini copilul în conformitate cu aptitudinile lor și cu situația financiară. Această obligație revine mamei și tatălui până în momentul în care copilul este capabil să își poarte singur de grijă.

Obligația de a sprijini copilul nu se încheie în cazul în care copilul este separat de familie sau dacă acesta nu locuiește împreună cu unul dintre părinți.

Instanțele, atunci când decid cu privire la stabilirea custodiei separate, iau în considerare toate împrejurările cauzei, și anume părintele cu care locuiește copilul la momentul în care este intentată acțiunea și părintele care exercită custodia zilnică a copilului. Copilul are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu fiecare părinte (drepturi de vizită). Fiecare părinte are obligația și dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu copilul.

Părintele care nu locuiește împreună cu copilul are dreptul de a primi informații cu privire la acesta, în special informații cu privire la dezvoltarea, sănătatea, realizările academice, interesele și condițiile de viață ale copilului. Acordarea custodiei separate asupra copilului unui singur părinte nu înseamnă că celălalt părinte este privat de dreptul de custodie.

9 Dacă instanța hotărăște că părinții vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

În cazul în care copiii se află în custodia comună a ambilor părinți, ambii părinți pot acționa în numele copilului lor în relațiile lor personale și patrimoniale.

Părinții iau o decizie comună cu privire la toate aspectele legate de dezvoltarea copilului.

10 Cărei instanțe sau autorități ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalități trebuie respectate și ce acte trebuie să atașez la cererea mea?

Cererile care decurg din drepturile de custodie și de vizită trebuie depuse la instanța de la locul de reședință al copilului. Locul de reședință înregistrat al părinților acestuia este considerat a fi locul de reședință al copilului în cererile care decurg din drepturile de custodie și de vizită. În cazul în care locurile de reședință înregistrate ale părinților copilului sunt situate în teritorii administrative diferite, locul de reședință al copilului este considerat a fi locul de reședință înregistrat al părintelui cu care locuiește acesta. În cazul în care părinții copilului sau copilul nu au un loc de reședință înregistrat, locul de reședință al copilului este considerat a fi locul de reședință al părinților.

Cererea trebuie să fie depusă în temeiul articolului 128 din Codul de procedură civilă. Articolul 129 din Codul de procedură civilă se aplică în ceea ce privește documentele care trebuie anexate cererii.

Un aviz al instanței de dreptul familiei cu privire la această chestiune poate fi, de asemenea, anexat cererii.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

Procedurile judiciare în cauzele civile sunt reglementate de dispozițiile Codului de procedură civilă din Letonia. Cauzele care se referă la protecția drepturilor și intereselor copilului sunt examinate de instanță în afara ordinii stabilite. Instanța solicită avizul instanței de dreptul familiei în chestiunile legate de acordarea custodiei, îngrijirea copilului și modalitățile de exercitare a dreptului de vizită și invită un reprezentant să participe la ședința de judecată și să afle opinia copilului în cazul în care acesta este în măsură să o exprime, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate.

Instanța examinează cauzele civile în sesiuni deschise, cu excepția, de exemplu, a cauzelor privind drepturile de custodie și de vizită. În mod similar, instanța poate declara sesiunea, sau o parte din aceasta, închisă în interesul minorilor la cererea motivată a participanților la cauză sau la aprecierea instanței.

Părțile au dreptul să adreseze instanței o cerere motivată pentru a determina o examinare mai rapidă a cauzei. Instanța examinează în consecință această cerere motivată.

La cererea uneia dintre părți, într-o hotărâre judecătorească se poate prevedea că deciziile sau părți ale acestora privind întreținerea copiilor și în cauzele referitoare la custodie și la dreptul de acces sunt executorii fără întârziere.

La cererea uneia dintre părți, instanța pronunță o decizie care stabilește temporar întreținerea copilului până la pronunțarea hotărârii.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Persoanele defavorizate sau cu venituri mici cărora le-a fost atribuit un astfel de statut în conformitate cu procedura prevăzută în legislație și persoanele care se află brusc într-o astfel de poziție și situație financiară care le împiedică să își protejeze drepturile (ca urmare a unor dezastre naturale, circumstanțe de forță majoră sau alte circumstanțe aflate în afara controlului persoanei) sau care se află complet în grija statului sau a municipalității (denumită în continuare o „situație specială”) au dreptul de a solicita sprijin financiar pentru asistență juridică.

La cererea motivată a unei persoane, instanța sau judecătorul examinează situația financiară a acesteia și o scutește integral sau parțial de la plata cheltuielilor judiciare în contul bugetului de stat și suspendă plata cheltuielilor judiciare instituite în contul bugetului de stat sau le împarte în tranșe.

În conformitate cu Codul de procedură civilă, reclamantii sunt scutiți de la plata cheltuielilor judiciare în contul bugetului de stat în ceea ce privește cererile privind recuperarea pensiei de întreținere pentru un copil.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

O hotărâre poate fi contestată conform procedurii generale, și anume prin introducerea unui apel (la instanța regională) sau a unui recurs în casație (la Curtea Supremă).

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Hotărârile instanțelor judecătorești sunt executate atunci când intră în vigoare sau imediat, dacă acestea sunt declarate ca fiind imediat executorii.

Hotărârile judecătorești sunt executate de către un executor judecătoresc.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Hotărârile instanțelor străine sunt recunoscute și executate de către instanțele letone.

Hotărârile instanțelor străine sunt recunoscute și executate în conformitate cu procedura instituită prin Codul de procedură civilă și în conformitate cu Regulamentul nr. 2201/2003 al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000,

O cerere de încuviințare a executării este prezentată spre examinare la instanța districtuală (sau instanța municipală) de la locul de reședință permanent al persoanei împotriva căreia se solicită executarea sau de la locul de reședință permanent al copilului la care se referă executarea. O hotărâre de încuviințare a executării sau o hotărâre prin care se respinge încuviințarea executării este pronunțată de către judecător la libera sa apreciere, pe baza cererii depuse și a documentelor anexate la aceasta în termen de 10 zile de la data la care a fost depusă cererea, fără invitarea părților.

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Într-o cauză privind recunoașterea hotărârii unei instanțe străine, o plângere individuală cu privire la hotărârea pronunțată de un tribunal de primă instanță poate fi înaintată instanței districtuale, iar hotărârea instanței districtuale cu privire la plângerea individuală poate fi atacată în fața senatului prin depunerea unei plângeri individuale.

Un participant la o cauză al cărui loc de reședință înregistrat sau loc de reședință obișnuit se află în Letonia poate depune o plângere individuală în termen de 30 de zile de la data la care a fost emisă o copie a hotărârii, în timp ce un participant la o cauză al cărui loc de reședință înregistrat sau loc de reședință obișnuit nu se află în Letonia poate depune o astfel de plângere în termen de 60 de zile de la data la care a fost emisă o copie a hotărârii.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Letonia și-a asumat obligații în temeiul Convenției de la Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, dreptul aplicabil, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor, precum și al acordurilor bilaterale privind asistența juridică încheiate între Republica Letonia și Federația Rusă, Ucraina, Republica Belarus, Republica Uzbekistan, Republica Kârgâzstan și Republica Moldova.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 15/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.